

Jan Slegtenhorst secretaris (Nieuw) Malthusiaansche Bond

In de jaren dertig is Jan Slegtenhorst (opa Sleggie) secretaris van de afdeling Leiden van de Nieuw Malthusiaansche Bond (NMB). Hij woont dan in de Resedastraat.

Wie hij opvolgt en wanneer is niet bekend. Wel is bekend dat het secretariaat in 1914 gevestigd is aan de Boisoetkade 2b. De afdeling Leiden is opgericht omstreeks 1908-1909. De Bond opereert niet opvallend. In 1921 is Olivier voorzitter.

In 1934 volgt de opening van een inlichtingenbureau. Het Leidsch Dagblad schrijft daarover: *Ten huize van den secretaris der afdeeling Leiden van bovengenoemd bond, den heer Joh. Slegtenhorst, Lammenschansweg 67 is Zaterdagmiddag in tegenwoordigheid van een aantal genoodigden, waaronder de 86-jarige mevr. wed. dr. Rutgers-Hoitsema, een der pioniersters op dit gebied, hoofdbestuursleden en afgevaardigden van zusterafdelingen uit Delft, Den Haag, Rotterdam en Amsterdam, een inlichtingenbureau voor geslachtskunde en geboorteregeling geopend.*

Jan Slegtenhorst staat aan het hoofd van dit bureau. Voorzitter van de afdeling Leiden is I. Broomans. Na de opening en het bedankwoord van voorzitter Broomans wordt gezamenlijk het nieuwe bureau bezichtigd.

De Bond Leiden bestond tot de Tweede Wereldoorlog. In 1941 werd het consultatiebureau aan de Lammenschansweg 67 (later 127) door de politie gesloten. Na de oorlog lezen we niets meer over opa en zijn vooruitstrevende bond; later NVSH.

Wel herinneren we ons zijn felle reactie eind jaren zestig over de kinderbijslag: "Een fokpremie!"

De NMB verzorgde uiteraard voorbehoedsmiddelen. In de familie gaat het verhaal dat opa Sleggie zelf de grootste gebruiker was.

Oorsprong en doel

De Nieuw-Malthusiaansche Bond was een Nederlandse vereniging die op 2 november 1881 werd opgericht. De bond streefde ernaar om de negatieve gevolgen die in haar ogen overbevolking met zich meebracht, ongedaan te maken door geboortebeperving. In tegenstelling tot Malthus zelf, bepleitte ze de wenselijkheid van de toepassing van anticonceptiemiddelen (neomalthusianisme) onder het motto *Non quantitas sed qualitas* (niet de hoeveelheid maar de kwaliteit).

De NMB pleitte voor rasverbetering van de menselijke soort (eugenetica) en verstrekte voorbehoedsmiddelen om de door hen gepercipieerde overbevolking van Nederland tegen te gaan. Jan Rutgers (1850 – 1924) was tot 1919 voorzitter van de Bond. Hij was huisarts en pleitte voor een baringsverbod voor de verpauperde bevolking. Hij hield in Rotterdam een spreekuur voor geboorteregeling. Tot 1920 leidde Rutgers niet-medisch geschoolde mensen op tot hulpverlener anticonceptie. In de jaren 1930 kwamen in Nederland hier en daar 'consultatiebureaus voor huwelijks- en geslachtsleven'. Het eerste consultatiebureau in Amsterdam werd vernoemd naar Aletta Jacobs. Het tweede consultatiebureau in Rotterdam kreeg de naam van Rutgers. Van de afdeling Leiden is helaas geen archief bewaard gebleven.

Voorhout, 31 maart 2022

Emiel van der Hoeven

Onder: *Leidsch Dagblad* 22 mei 1934

NIEUW-MALTHUSIAANSCH BOND.

Opening van een inlichtingenbureau.

Ten huize van den secretaris der afdeeling Leiden van bovengenoemden bond, den heer Joh. Slegtenhorst, Lammen-schansweg 67 is Zaterdagmiddag in tegenwoordigheid van een aantal genoodigden, waaronder de 86-jarige mevr. wed. dr. Rutgers—Hoitsema, een der pioniersters op dit gebied, hoofdbestuursleden en afgevaardigden van zusterafdeelingen uit Delft Den Haag, Rotterdam en Amsterdam, een inlichtingenbureau voor geslachtskunde en geboorteregeling geopend.

Aan het hoofd van dit bureau, dat tot stand is gekomen dank zij de medewerking van de stichting tot het inrichten van consultatiebureaux in Nederland, uitgaande van den N.M.B., staat de heer Slegtenhorst, terwijl de voorlichting is opgedragen aan een vanwege den Bond gediplomeerde verpleegster. Het ligt in de bedoeling om, zoodra de middelen zulks toelaten, de medische leiding op te dragen aan een arts. Voor dit doel is bereids een dokterskamer ingericht, terwijl het bureau voorts een wacht- en een spreekkamer omvat.

De voorzitter van de afdeeling Leiden, de heer I. Broomans heette alle aanwezigen hartelijk welkom en sprak de hoop uit, dat van dit bureau een druk gebruik zal worden gemaakt en velen ten zegen zal strekken.